

KRÚDY GYULA.

Született 1878. Nyiregyházaán, Előbb Debrecenben és Nagyváradon, majd Budapesten volt hirlapíró. Meghalt Budapesten 1933.

Főbb művei: A víg ember bús meséi (1900), Nyiri csend (1903), A podolini kísértet (regény 1906), Pajkos Gálék (elbeszélések 1907), A szakállszárítón (elb. 1907), Szindbád ifjúsága (1912), Szindbád utazásai (1912), A vörös postakocsi (reg. 1913), Tótágas (elb. 1918), Hét bagoly (reg. 1922) stb.

A közelmúlt krónikása. Feleleveníti a főváros utolsó ötven évének alakjait, Jók nyírségi tárgyai, valamint a régi megyei életből vett képei is.

A víg ember bús meséiből.

Az aranyarkantus vitéz legendája. Bikky Pál hét-szilvafás falusi nemes egyedül élt birtokán. Reggel gazda-asszonya, Julis asszony jelentését hallgatta a belső gazdaságról, este pedig Belpolák ispánét a külsőről. Ez utóbbinak németül kellett beszélnie, mert Bikky úgy látta azt a szomszéd grófnál. Egy ősszel báró főispánt kapott a

megye s az urak ki akartak tenni magukért az installáción. Ennek a híre eljutott Bikky uramhoz is. O szegény-sége miatt nem járt ki, emiatt el is maradt a világtól. Most úgy látta, hogy itt az alkalom, megragadni a szerencsét. Készült ő is a beiktatóra, hátha barátjává teszi az új főispán s beteszi valami úri hivatalba.

Először kocsin akart kivonulni, de attól félt, hogy majd utolsó fog lenni a sorban, ezért a lóra tért át. Hátha ő lesz a bandérium vezetője.

Eltől kezdve lószerszámot tisztított, fényesített, a lovat pedig a goromba János kocsis keféltette az istállóban, munkája közben nem éppen hízelgően emlegetve a gazdáját.

Az utolsó héten próbalovalgásokat rendezett. Ekkor jutott eszébe, hogy hiszen nincs sarkantyúja. Néhai apósának aransarkantyúja volt, miért ne lehetne neki is. Kocsira ültette tehát ispánját s megadta neki utasításait. Tegyen zálogba minden mozdítható értéket s csináltasson aransarkantyút az ötvösnél. Azután eszébe jutott, hogy ehhez lakkcsizma is keli, azután mente és egy új kalap. De ekkora pazarlás hallatára a kocsis morogva leugrott a bakról, kezdte kifogni a lovakat s az ispán is rémülten szállt ki a kocsiból. Julis asszony is odaszaladt s megijedt, mi lesz a három év óta benn levő bérével, ha a gazda mindenét elkölti. Bikky uram dühöngött, de a cselédek megtagadták az engedelmességet. Csak a jó ebéd békítette ki, de megfogadta magában, hogy a legközelebbi installációra a sarkantyúkat nem hagyja az utolsó hétre, hanem mindjárt be fogja szerezni a hozzájuk valókkal együtt.

Nyári nap. Az özvegyen maradt Tószögi doktornak fia, Miska, anya nélkül nőtt fel. Nem is sok öröme telt benne a különben jólelkű doktor bácsinak. Nem szeretett tanulni, annál inkább sétálni. Az iskolából is kitették kocsmázás miatt. Az apa nem győzött panaszkodni a fiára. Utóljára is a fiú elköltözött hazulról. Vigan élt, egymás után adta az éjjeli zenéket.

Egyszer azonban híre jött, hogy Miska házasodni készül. Foglalkozást is keresett s megkomolyodott. De az apa minderről semmit sem akart tudni. Az ő szemében Miska mindig a régi rossz fiú volt, akire nem győzött úton-útfélen mindenkinek panaszkodni. Miska egy derék árva varróleányt

szeretett meg, aki a nénjével együtt tartotta fenn magát. A nagyobbik leány, az erélyes Márta, felkereste az apát, hogy jobb véleményre hangolja a fia iránt s szeretetét kérje, de minden hasztalan volt. Nem volt egy jó szava sem. Miska egybekelt Lidikével s igen boldog volt vele. Ámde a leány gyenge egészségű volt s nemsokára meghalt. A haszontalan-nak, világ rosszának kikiáltott fiú fájdalomában megőrült. Mindig elhúnyt felesége volt az eszében s egyszer csak világgá indult, hogy bomlott lélekkel keresse az ő Lidikéjét.